

אחרי הפסיקה למזונות שוויוניים עו"ד קרן הורוביץ

6,400 אבות מתחמקים מלשלם מזונות

בשנת 2016 התגרשו 10,841 זוגות יהודים. כך על-פי נתוני הנהלת בתי-הדין. באותה שנה נפתחו 6,415 תיקים לגביית מזונות – 6,415 תיקים נגד אבות שאינם משלמים את מזונות ילדיהם כפי שנפסקו על ידי ערכאה שיפוטית בישראל. כך על-פי נתוני רשות

האכיפה והגבייה (הוצאה-לפועל).

אמנם אי אפשר להסיק באופן ישיר מנתונים אלה מספרים מדויקים על היקף תופעת אי-תשלום מזונות בישראל, אבל ברור שאי-תשלום מזונות הוא תופעה רחבת היקף שכוללת מהיחס בין המספרים – בעיה אשר מעמידה נשים וילדים בקושי כלכלי עצום, ודנה במקרים רבים אימהות וילדים לעוני קשה.

זאת הסיבה שקשה לי לשמוח למראה כותרות העיתונים שאומרות: "ביהמ"ש העליון קבע – גם נשים גרושות ישלמו מזונות". כי נשים גרושות הן אלו הנושאות היום כרוך מקרי הגירושין בהוצאות הכלכליות של גידול הילדים, וזאת, בין היתר, מסיבה פשוטה: אבות רבים אינם משלמים מזונות. אמהות גרושות כבר היום משלמות על מחצית מהוצאות החינוך של ילדיהם (לרוב אחת ההוצאות הגדולות ביותר בגידול ילדים). זאת, על אף שברוב המקרים שכן אינו שווה לשכר האבות, אלא נמוך יותר.

אל תטעו, גם אני מברכת על פסיקת בית-המשפט העליון בנוגע לתשלום מזונות במשמורת משותפת. דיני המזונות בישראל צריכים להיות דינים אזרחיים, אחידים לכל הילדים, מבוססים על מציאות החיים של ימינו, שבה לשני בני-הזוג יש הכנסות (אף שלרוב האם מרוויחה פחות), וקיימים מודלים שונים של חלוקת תפקידים בין בני-זוג (לרוב האם בתפקיד ההורה העיקרי).

פסיקת העליון היא עוד צעד בכיוון של שחרור מדין רתי ארכאי שאינו מתאים לימינו, שאינו רואה את האישה כשווה לגבר במובן המהותי, ולא רק ביחס לחובות אלא גם ביחס לזכויות, יחס שיוצר נורמה שונה לילד יהודי לעומת ילד מוסלמי.

אני מברכת על פסיקת בית-המשפט מסיבות נוספות. בית-המשפט אומר בקול ברור וחד-משמעי שלא נשמע מאז החלו בתי-המשפט להפחית מזונות בגין משמורת משותפת, כי הסדר המזונות אינם יכולים להתבסס כבעבר רק על שיתוף-פעולה בין ההורים. לא ניתן עוד לקבוע שיבטלו המזונות בעת קיום משמורת משותפת, ולהניח

הפסיקה בעניין המזונות במשמורת משותפת היא צעד גדול בהסדרת הנושא, אך האם יש בה כדי לפתור את הבעיה שאלפי אבות עדיין מתנערים מתשלום המזונות?

שחלוקת ההוצאות על הילדים במשמורת משותפת "תסדרר" מאליה, כפי שנהגו עד עתה. הנחה כזאת מובילה את אחד ההורים, בדרך-כלל מי שהתמקד בעבר בטיפול ובגידול הילד, לשאת בנטל של את מרב ההוצאות: והיא גם פוגעת בילדים ומשאירה אותם ללא כתובת.

במקום זאת, צריך לקבוע שהורה אחד ירכז את ההוצאות לילדים שאינם קשורות לשאלה "אצל מי הילד ישן הלילה". בית-המשפט קובע שהוצאות אלה צריכות להתחלק בהתאם לחלק היחסי של כל הורה בהכנסה המשותפת, ולא שווה בשווה כפי שפסקו לרוב עד עתה. כלומר, אם האב מרוויח פי 4 מהאם, היא תשלם חמישית מעלות הצהרון, ולא חצי-חצי כפי שנהגו עד היום.

בנוסף, בית-המשפט מכיר בפסיקתו בתופעה די נפוצה בשנים האחרונות בסכסוכי גירושין. תביעה מצד אבות למשמורת משותפת ככלי טקטי להפחתת המזונות, בלי רצון כן ואמיתי לקחת חלק שווה בגידול הילדים. בית-המשפט העליון מורה לערכאות השיפוטיות תחתיו לברוק "בחינה קפדנית" אם תביעה למשמורת משותפת מקורה ברצון כן של האב להיות שותף מלא בגידול הילדים, תוך שימת לב להתנהלות המשפחה בשנים שקדמו לפירוד.

אך חשוב מאוד – עכשיו משעה שהוסר המחסום שנטען כי הוא אחת הסיבות לתשלומי המזונות הנמוכים – צריך לדרוש מכל מי שהוביל את הקריאה למזונות שוויוניים, וגם מאחרים, לצאת בקריאה לאבות המתחמקים לשלם את המזונות שנקבעים בפסק-הדין כסדרם. ●

צילום: איל יצהר

אלוני. סופה מתקרבת לדירקטורים בבזק

ריבוי התביעות נגד חברות - דירקטורים על הכוונת רו"ח בועז יפעת

די לאדישות ול"יסמניות" של הדירקטורים

הנגזרת היא לפצות את החברה על נזק שנגרם לה, התוצאה מהפעלת "מנגנון השיפוי" היא שהחברה לא פוצתה על נזק שנגרם לה, ובכך מטרת החוק לא הושגה.

גם אם הדירקטור לא יינהג משיפוי מהחברה, הוא עדיין מוגן באמצעות פוליסת ביטוח נושאי-משרה, וכך נוצר סיכון מוסרי (Moral Hazard). סיכון מוסרי הוא מצב שבו פרט או ארגון שאינו נושא באחריות לסיכון שאליו הוא או הארגון שבו הוא עובד חשוף, אדיש לתוצאות החלטותיו, ולכן אינו מפעיל בקרות שייתכן שהיה מפעיל אם היה נושא בתוצאות פעולותיו, או מהרליו.

כדי למנוע מצב של אדישות מצד הדירקטור להחלטות שבהן הוא נוטל חלק, אני מציע שהדירקטורים יחויבו בהשתתפות עצמית במקרים שבהם יתברר כי הם התרשלו במילוי תפקידם. ומהי ההשתתפות העצמית שלדעתי יש לחייב את הדירקטורים הרשלניים? ההשתתפות העצמית

אל תאמינו לצעקות הדירקטור המתחסד. הדירקטור יודע היטב כי למעט במקרים חריגים, גם אם בסופו של ההליך, תסתיים בהפסדו, הוא לא ישלם מכיסו פרטית, ויחייב דירקטורים בהשתתפות עצמית.

תהיה בסכום השווה לשכר הדירקטור לשנה. המנגנון לכיצוע הוא פשוט מאוד: אם הדירקטור נבחר לכהונה של שלוש שנים, הרי מכל תשלום שכר דירקטורים, כולל עבור השתתפות בישיבות, הדירקטור יקבל שני שלישים בלבד.

שליש מהסכום יופקד בקרן מיוחדת. הסכום ישוחרר לדירקטור חמש וחצי שנים מתום השנה שבגינה הוקפא שכרו, זאת אם לא הוגשה תביעה המתייחסת לתקופה שבה כיהן בחברה.

ואם תשאלו שאלה קנטרנית "למה דווקא חמש וחצי שנים?" תשובתי היא – שזהו חלון הזמן שבו עלולות להיות מוגשות תביעות ייצוגיות ונגזרות. ●

חשרת הסופה המתקרבת (כנראה) לדירקטורים בחברת בזק בשל תביעות אורחיות, בעקבות הגילויים שנחשפים וכנראה עוד ייחשפו בחקירות רשות ניירות-ערך, מעוררת את הצורך לשנות את החוק, ולחייב את הדירקטורים בהשתתפות עצמית. זאת, במקרים שבהם ייקבע על-ידי בתי-המשפט או בהסכמי פשרה, כי על החברות שבהן הם מכהנים לפצות את הציבור (בתביעות ייצוגיות) או את החברה (בתביעות נגזרות).

דירקטור בחברה ציבורית הוא אחד התפקידים הנחשקים ביותר, ולא בכדי. התפקיד מתגמל לא רע, מכובד, ואין בו כל סיכון, כל עוד הדירקטור לא מפר את חובות האמונים לחברה ואינו מעורב בפעילות פלילית. אני מדמיין את נהמות המחאה שישמיעו דירקטורים למקרא הפסקה לעיל, נוכח המספר ההולך וגובר של תביעות ייצוגיות ונגזרות שבהן גם הדירקטורים מופיעים בין הנתבעים.

ובכן, אל תאמינו לצעקות הדירקטור המתחסד. הדירקטור יודע היטב כי למעט במקרים חריגים, גם אם בסופו של ההליך, התביעה תסתיים בהפסדו הוא לא ישלם מכיסו פרטית. מי שישלם את הסכום שייפסק נגדו תהיה חברת הביטוח או אפילו החברה עצמה. המקרים החריגים הם כאשר בית-המשפט יקבע שהדירקטור נהג בפזיזות בחוסר אחריות. ייתכן, כי במקרה כזה לא יהיה לדירקטור כיסוי מתוקף פוליסת ביטוח נושאי-משרה, ואז הוא יאלץ לשלם מכיסו.

כיצד ייתכן שהחברה תשלם במקום הדירקטור? פשוט מאוד. באמצעות החלטה שהתקבלה בחברה לשפות את הדירקטורים במקרה תביעה. נציין, כי על-פי חוק החברות, כאשר יש תביעה נגזרת והחברה היא התובעת, הדירקטור לא יקבל שיפוי מהחברה, אולם אם הוא מבוטח, חברת הביטוח תשלם, במסגרת פוליסת ביטוח נושאי-משרה.

בהחרגה זו (שהיות שדירקטור נהג בפזיזות הביטוח שלו אינו תקף) יש היגיון רב, ונסביר. אם תוטל על דירקטור – שיש לו כתב שיפוי – חבות כספית לפצות את החברה בתביעה נגזרת, והחברה מחויבת לשפות את הדירקטור, הרי הליך התביעה הנגזרת לא תרם מאום לחברה, מה שנקרא "מנועים מלא קדימה בניוטורל".

השתתפות עצמית בסכום השווה לשכר הדירקטור לשנה

ככיס אחד נכנס הכסף מהדירקטור, ומהכיס השני יצא הכסף לדירקטור, ובחברה לא נשאר דבר. מאחר שמטרת התביעה

הכותב הוא מומחה לביקורת חקירתית, לכלכלה ולחשבונאות משפטית